

### Kurvatury času v akupunktúre

#### Prvá časť

#### Abstrakt

Centrom autorovej práce je myšlienka o takých fundamentálnych kategóriách ako sú čas, priestor a symetrie. Dáva do súvislosti fyzikálne, filozofické a biblické názory s kozmologickými predstavami v Yi Jing (Knihe premien) na tieto kategórie. Základným cieľom je definovať tieto kategórie a využiť ich v modelovaní princípov akupunktúrneho diagnostiky a liečby.

**Kľúčové slová:** Čas, priestor, symetria, akupunktúra

#### Úvod

V akupunktúre sme sa už stretli s rôznym chápaním aj vnímaním určitých kategórií a pojmov, ktoré bližšie pomáhajú pochopiť podstatu procesov, ktoré sa odohrávajú v okolitej prírode, v nás, v našom vedomí. Jedná sa o našu konsenzuálnu realitu, v ktorej sa pohybujeme. Máme zadané pojmy ako sú : bio-morfologická rovina, psycho-regulačná rovina, energo-informačná rovina. V prvej časti definujeme základné fyzikálne pojmy času, priestoru a symetrie z hľadiska fyzikálneho aj filozofického. Druhá časť bude venovaná aplikácii týchto poznatkov v teórii akupunktúry a pri tvorbe nového diagnostického a liečebného modelu v akupunktúre . Tretia časť v praktickej aplikácii tohto modelu v klinike.

### Definícia pojmov

VÁ tejto súvislosti poznáme aj termín **priestor**. VÁ dejinách filozofie je priestor chápaný ako akési miesto ( organické , fyzikálne, symbolické), kde sa nachádzajú predmety.

#### **Aristoteles**

ho chápal ako hranicu telesa, ktorou je teleso obkolesené. Zaujímavá je predstava

#### **Kanta**

, ktorý sa nazdával, že priestor je entita ľudského nazerania na svet. To znamená, že nie my sme vÁ priestore, ale priestor je vÁ nás, vÁ našich predstavách (1) V podstate ho chápeme ako kategóriu, kde je hmota aÁ odohrávajú sa tu hmotné deje vÁ doposiaľ známych jedenástich fyzikálnych dimenziách. Pri ďalších úvahách nám vychádzajú matematické možnosti mnohopočetných dimenzií.

### Časopriestor, symetrie aÁ akupunktúra

VÁ dejinách filozofického myslenia sa sformovali štyri základné koncepcie priestoru a času: substančná, relačná, dynamická aÁ statická (2) Klasická predstava priestoru aÁ času ako nelátkových substancií bola predpokladom klasickej fyziky Newtonovej kozmológie. Táto teória bola zásadne zmenená A.Einsteinom aÁ substančná teória času aÁ priestoru bola nahradená relačnou koncepciou. VÁ teórii relativity fungujú dva typy priestoru aÁ času substancálnu atributívnu (v danom prípade relačnú koncepciu) koncepciu . (3) Podľa A. Grünbauma hmota nie je zdrojom všeobecnej štruktúry časopriestoru, ale len mení tvar štruktúry, ktorá by bola pre autonómny časopriestor plochá.(4). VÁ tejto teórii sa nedarí ontologicky podriaďiť časopriestor hmote .

Pohľad teórie strún názor na časopriestor je diametrálne iný. Autori tejto koncepcie tvrdia, že zÁ teórie strún plynú nové geometrické vlastnosti časopriestoru. Hovoríme aÁ tzv. kvantovej geometrii (5) Stúpenci teórie strún sa snažia ukázať, že časopriestorová štruktúra vesmíru je určená časopriestorovou štruktúrou ultramikrosveta . Teória strún ukazuje, že za určitých podmienok sa priestor môže roztrhnúť. Matematické pomenovanie je flop. Stúpenci strunovej teórie sa snažia dokázať, že prostredníctvom flopu čas, priestor, časopriestor menia svoju topológiu. (V topológii zostáva pri grupových transformáciách invariantná iba vlastnosť súvislosti (spojitosti)) (6) Uvediem príklad topológie zÁ akupunktúry. Invariantné sú iba vzťahy medzi elementami. Samotné elementy menia svoju potenciú ale zachovávajú svoje charakteristiky, čo vÁ klinike znamená rôzne somatické prejavy. (7, 8)

Aby sme si uvedomili podstatu času a priestoru, musíme vychádzať zo všeobecnej teórie relativity. Na tomto základe si uvedomujeme hmotnosť priestoru, ale často kráť si neuvedomujeme hmotnú podstatu času. Vychádzajúc zo základných teoretických úvah, ak meníme priestor, musíme meniť aj čas. Jedno od druhého nemožno oddeľovať. Preto univerzálne interakcie atraktorov, info-interakčné deje, kam zahrňame aj naše myslenie a psychiku, organizujú časopriestor v jeho mnohopočetných formách. Formuje priestor, formuje čas, ohýba náš štvor a viac dimenzionálny časopriestor.

Starí majstri toto chápanie vyjadrili v Knihe premien „Yi Jing“. Na počiatku bolo TAO. Ma počiatku bol zámer. Vzniká jangová a jinová podstata dejov. „Výklady Yi Jingu sú tak rôznorodé, ako sú aj rôznorodé možnosti matematického vyjadrenia kombinácií čiarových kódov. Od nepamäti rôzni autori hľadali súvislosti životných udalostí, funkcií tela s rôznymi biorytmami. Určite biorytmami, lebo sa všetky týkajú človeka, jeho existencie v časopriestore ale aj mimo neho. Spočiatku chápanie, vymedzené len štyrmi dimenziami, je viazané na vizualizáciu, na určité predstavy. Transcendentné pochopenie niečoho alebo niekoho, čo je mimo časopriestoru vyžaduje pocity, zážitok. Potom snáď je vnímanie súcna komplexnejšie. Stále je to o zmene, dynamike a objavovaní nových súvislostí. V Yi Jingu (knihe premien) sú čiarovom, binárnom kóde zakomponované mnohé súvislosti. Môžeme ich hľadať pri podrobnejšom štúdiu binárnych vzťahov usporiadaných do hexagramov. Binárne matematické usporiadanie udalostí, dejov je veľmi zaujímavé. Objavujeme tu mnohé opakujúce sa symetrie, podľa ktorých sa tieto udalosti uskutočňujú. Tých symetrií v dvojdimenzionálnej hexagramovej rovine je veľmi veľa. Matematicky je to permutácia  $64=1,218.10^{107}$ . Lenže hexagramová sekvencia nevyjadruje len dvojdimenzionálne vzťahy. Do samotného hexagramu je zakomponovaný časopriestorový vzťah. To znamená hneď 4 dimenzie, v ktorých existujeme. Bližšie vysvetlenie je cieľom druhej časti článku. Ale podľa najnovších teórií ako sú superstrunová a bránová teórie, ktoré sa uplatňujú v 10 a 11 rozmeroch, dynamika javov prebieha pravdepodobne vo viacerých dimenziách. (9)

Určité udalosti sa uskutočňujú na základe pravidelných algoritmov. V našom prípade hovoríme buď o vonkajších alebo vnútorných **symetriách**. Symetrie a ich narušenie naznačujú, ako sa vesmír vyvíjal od jeho počiatku do dnešnej zložitej štruktúry.

Pre mnohé kultúry, pre mnohé spoločenstvá sú symetrie veľmi cenné až posvätné. Vidia v nich dynamiku, uskutočnenie opakujúcich sa dejov, ktoré môžeme pozorovať a predpovedať ich priebeh. Či je to už vo vede, náboženstvách, svetskom umení, fyzike, matematike, akupunktúre. Symetrie nám umožňujú určité transformácie a pozorovania, ktoré sú ináč nepostihnuteľné. Bývajú zväčša statickou vlastnosťou systému. Základným fyzikálnym hľadiskom je **symetria**

chápaná ako transformácia systému. Teda spôsob ako zmeniť charakteristiku systému bez toho, aby sa zmenili jeho pozorovateľné vlastnosti. (9) Je to niečo podobné ako energo-informačný systém človeka, ktorý by aj v chorobnom stave by mal fungovať tak, že by sa nezmenili jeho pozorovateľné vlastnosti. (10) Dokonca aj liečba je zameraná na to, aby táto symetria bola zachovaná, alebo aby sa určitá patologická symetria narušila.

Ak má systém určitú symetriu, môžeme ho popísať už pri menšom počte pozorovaní, ako keby žiadnu symetriu nemal. Ak mám viac systémov, myslím tým energo-interačných stavov-ľudí, s identickými vlastnosťami a ak zmeníme vlastnosti jedného z nich, predpokladáme, že môžeme zmeniť vlastnosti aj iných ekvivalentných systémov.

Existencia transformácie symetrie fyzikálneho systému znamená, že existuje určitý spôsob pre preusporiadanie systému, ktorá ponechá vlastnosti systému bez zmeny. V akupunktúre to znamená, že OHĚŇ bude ohňom s jeho vlastnosťami, Zem bude zemou, Kov bude kovom, VODA bude vodou a DREVO bude drevom s rovnakými funkčnými vlastnosťami ale aj inými kvalitatívno-kvantitatívnymi prejavmi.

Všeobecne môžeme symetrie rozdeliť do rôznych kategórií. Najviac sú nám známe, symetrie **priestoru**

, ktoré môžu byť

**rotačné**

alebo

**translačné**

. Na vysvetlenie rotačnú symetriu v akupunktúre uplatňujeme pri použití rotačných mikrosystémov v diagnostike a translačné symetrie v prípade využitia charakteristík (vlastností) elementov vo výbere akupunktúrneho bodu, ktorý nesie tieto charakteristiky. To znamená, že v nich platia fyzikálne zákony vo všetkých smeroch a vo všetkých miestach. Ide o príklad fraktálnych vlastností mikrosystémov. (10,11)

Iný druh symetrie je **vnútorná** symetria. Transformácia vnútornej symetrie znamená premiešanie vnútorných charakteristík systémov tak, že na prvý pohľad nepoznáme žiadny rozdiel. Môžeme napr. zmeniť charakteristiku (vlastnosť) interakcie medzi dvoma elementami a uvidíme to, len keď zmapujeme celý systém napr. vyšetrením IDS-M (impedance data system-M- meranie elektrickej kožnej vodivosti v mieste projekcie akupunktúrnych bodov). Zmení sa celý systém piatich elementov. Za priestorovú symetriu môžeme považovať aj bio-rytmologické charakteristiky ČASU, ktorý má nielen lineárne symetrie ale aj rôzne symetrie ohnutia času, ktoré taktiež môžu byť rotačné alebo translačné. (10)

Symetrie elementov a medzelementové interakcie považujem za vnútorné symetrie. Takým spôsobom hovoríme o rotačných, trojuholníkových, pyramídových, hexagramových symetriách aj v akupunktúre. (12, 10) .

Doposiaľ používaná akupunktúra na základe ZiWuLiuZhu(C' wu lju ču) a LingGuiBaFa (Lin Kui Pa Fa) zohľadňuje časové súvislosti s bio-rytmologickými funkciami organizmu a nosí charakteristiku lineárneho vnímania času. Je založená na rezonancii vhodného časového obdobia u pacienta a použitia vhodného „tzv. otvoreného akupunktúrneho bodu“. Na základe súčasných poznatkov fyziky čas nevnímame oddelene od priestoru, ale ako časopriestor, ktorý je zakrivený. Z tohto pohľadu môžeme ohýbať aj čas. Táto myšlienka je zakomponovaná do centra modelu, ktorý sa snažíme potvrdiť . Preto aj tzv. časová akupunktúra podľa Teo Mo sekvencie hexagramov zohľadňuje práve ohýbanie časopriestoru *na základe topológie 5 elementov.*(10)

### Záver

Filozofické úvahy a definícia pojmov čas, priestor, časopriestor, symetrie sú fyzikálne pojmy, ktoré sú všeobecné a vysvetľujú aj javy , ktoré sa odohrávajú v akupunktúre. Ich pochopenie je dôležité z hľadiska chápania patogenézy fyzikálnych procesov v odbore akupunktúra. Sú veľmi dôležité aj pri tvorbe fyzikálnych modelov, ktoré sú podstatou, filozofickým základom diagnostiky a liečby v akupunktúre. Tieto filozofické úvahy a fyzikálne definície budú uplatnené v tvorbe diagnostického a terapeutického modelu v nasledujúcom čísle časopisu.

Pokračovanie.

### Literatúra

1. **Janiak, A.** Kant's Views on Space and Time. *Stanford Encyclopedia of Philosophy*. 2010,

2. **Merali, Zeeya.** Theoretical physics :The origin of space and time. *Nature* 500. 29. 8 2013, doi.10. 1038/500516a, s. 516-519.
  
3. **Dubnička, J.** *Priestor, čas a kvantová gravitácia.* , Copyright Filozofický ústav SAV, Bratislava. s.l. : Oragon F 13, 2006. s. 506-523.
  
4. **Green, B.** Štruktúra vesmíru. Čas a povaha reality. *Paseka.* 2006.
  
5. **Hossenfelder, S.** Experimental Search For quantum gravity. [aut. knihy] V.R. Frignanni. *Classical and Quantum Gravity: Theory, Analysis and Applications.* s.l. : Nova Publishers, 2011, 5.
  
6. **Randallová, L.** *Tajemství skrytých dimenzí. Pokřivené pruchody.* Praha : PRAHA : Ladislav Horáček - PASEKA, 2011. s. 271-283. . ISBN 978-80-7432-113-9..
  
7. **Mochnáč, T.** *Akupunktúra a systémové interakcie.* 2, Bratislava : LSNM Bratislava, 2013, s. , s. 27-32. ISSN ISSN 1339-4703..
  
8. **Mochnáč, T.** *TST DS-M v akupunktúre.* 1, Bratislava : LSNM Bratislava, 2015,, s. 14-21. ISSN ISSN 1339-4703..
  
9. **Lisa, Randallová.** *Tajemství skrytých dimenzí. Pokřivené pruchody.* PRAHA : Ladislav Horáček - PASEKA, 2011. s. 284-299. ISBN 978-80-7432-113-9.
  
10. **Mochnáč, T.** *Akupunktúra pri reumatickej polyartritíde.* 2, Bratislava : LSNM Bratislava, 2015, s. 15- 21. ISSN 1339-4703.

**11. Mochnáč,** *Pelvic pain a akupunktúra v chirurgickej ambulancii. T. 6,* Bratislava : LSM Bratislava, 2014, Akupunktúra a naturálna medicína, s. 20-28. ISSN ISSN 1339-4703..

**12. Solár, G, Solárová, Z.** *Komplexný dynamický pyramídový model v akupunktúre. 5,* Bratislava : LSM Bratislava, 2014, Akupunktúra a naturálna medicína, s. 10-13. ISSN 1339-4703..

**13. Randallová, L.** *Tajemství skrytých dimenzí. Pokřivené pruchody.* Praha : PRAHA : Ladislav Horáček - PASEKA, 2011. s. 284-310. ISBN 978-80-7432-113-9.